

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของตนเองในการปลูกฝังสุนทรีย์ด้านการป้องกันอุบัติเหตุให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองของผู้ปกครองในการปลูกฝังสุนทรีย์ด้านการป้องกันอุบัติเหตุให้แก่เด็กนักเรียน โดยมุ่งเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 3 บทบาท คือ บทบาทในฐานะเป็นผู้ชมรมและฝึกฝน บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดี และบทบาทในฐานะเป็นผู้จัดหาสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสารต่าง ๆ
2. การสุ่มตัวอย่างประชากร
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเอกสารต่าง ๆ

เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตำรา เอกสารและรายงานการวิจัยต่าง ๆ ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน สุนทรีย์การป้องกันอุบัติเหตุและบทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังสุนทรีย์ด้านการป้องกันอุบัติเหตุแก่เด็กในปกครอง ตัวอย่างเอกสารภาษาไทยที่ศึกษา ได้แก่ แบบเรียนสุขศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา หนังสือสวัสดิศึกษา หนังสือเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุให้แก่เด็ก บทความจากวารสารต่าง ๆ เช่น สุขภาพ นันทนาการพลานามัย ริกุลูก ไกลหมอ เป็นต้น เอกสารภาคภาษาอังกฤษศึกษาจากหนังสือและบทความจากวารสารต่าง ๆ

การสุ่มตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2528 จำนวน 306 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. สุ่มตัวอย่างเขตที่ตั้งโรงเรียน

เขตที่ตั้งโรงเรียนแยกเป็นเขตชั้นในมี 13 เขต และเขตชั้นนอกมี 11 เขต (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร 2526 : 1) สุ่มตัวอย่างเขตที่ตั้งโรงเรียนด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากจากเขตชั้นนอกร้อยละ 20 และจากเขตชั้นในร้อยละ 20 ได้ตัวอย่างเขตที่ตั้งโรงเรียน ดังนี้

เขตที่ตั้งโรงเรียนชั้นใน คือ เขตคลองสาน เขตปทุมวัน

เขตที่ตั้งโรงเรียนชั้นนอก คือ เขตราชบุรีจรณะ เขตลาดกระบัง

2. สุ่มตัวอย่างจำนวนโรงเรียน

จากแต่ละเขตที่ตั้งโรงเรียน 4 เขตที่สุ่มได้ ผู้วิจัยสุ่มเลือกโรงเรียนโดยวิธีจับฉลากมาร้อยละ 25 ได้จำนวนโรงเรียนเท่ากับ 12 โรงเรียน จากจำนวนทั้งหมด 48 โรงเรียน รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนจำแนกตามเขตที่ตั้งโรงเรียน

เขตที่ตั้งโรงเรียน	เขตที่เป็นตัวอย่างประชากร	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด	จำนวนโรงเรียนที่สุ่มได้
1. เขตชั้นใน	เขตคลองสาน	7	2
	เขตปทุมวัน	9	2
2. เขตชั้นนอก	เขตราชบุรีจรณะ	13	3
	เขตลาดกระบัง	19	5
รวม	4	48	12

3. จากข้อ 2 ในแต่ละโรงเรียนสุ่มตัวอย่างห้องเรียนจากทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ระดับชั้นเรียนละ 1 ห้อง ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดาโดยจับฉลาก ได้จำนวนห้องเรียนทั้งหมด 72 ห้อง

4. สุ่มตัวอย่างนักเรียนห้องเรียนละ 20 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดาโดยจับฉลาก ได้จำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,440 คน

5. สสำรวจระดับการศึกษาของผู้ปกครองของนักเรียนที่สุ่มได้จากข้อ 4 ในแต่ละระดับชั้นเรียน พบว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่าง ๆ กัน ซึ่งแบ่งได้ 3 ระดับ คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และสูงกว่ามัธยมศึกษา รายละเอียดดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ปกครองจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับชั้น	จำนวนผู้ปกครองที่แยกตามระดับการศึกษา			รวม
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	สูงกว่ามัธยมศึกษา	
ป. 1	144	77	19	240
ป. 2	139	85	16	240
ป. 3	132	91	17	240
ป. 4	139	79	22	240
ป. 5	137	90	13	240
ป. 6	137	88	15	240
รวม	828	510	102	1440

6. จากตารางที่ 2 จะพบว่า จำนวนผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา มีจำนวนน้อย คือ 102 คน จึงนำมาเป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมด ส่วนผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับประถมศึกษาไม่มีเป็นจำนวนมาก คือ 510 คน และ 828 คน ตามลำดับ จึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดาโดยจับฉลากผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และประถมศึกษาออกมาระดับชั้นเรียนละ 17 คน เพื่อให้ตัวอย่างประชากรหรือผู้ปกครองในแต่ละระดับการศึกษามีจำนวนเท่ากัน คือ ระดับการศึกษาระดับละ 102 คน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ปกครองซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรจำแนกตามระดับชั้นเรียนและระดับการศึกษา

ระดับชั้นเรียน	ระดับการศึกษา			รวม
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	สูงกว่ามัธยมศึกษา	
ป. 1	17	17	19	53
ป. 2	17	17	16	50
ป. 3	17	17	17	51
ป. 4	17	17	22	56
ป. 5	17	17	13	47
ป. 6	17	17	15	49
รวม	102	102	102	306

จากวิธีดำเนินการสุ่มตัวอย่างประชากรที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะได้ตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวนทั้งสิ้น 306 คน แยกเป็นผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา 102 คน ระดับมัธยมศึกษา 102 คน และระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา 102 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามผู้ปกครอง ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำหรือข้อความ ตอนที่ 2 เกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณนิสัยด้านการป้องกันอุบัติเหตุให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการและมาตราส่วนประเมินค่า และตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาในการปลูกฝังคุณนิสัยด้านการป้องกันอุบัติเหตุให้แก่เด็ก ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำหรือข้อความ การสร้างแบบสอบถามได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องบทบาทของผู้ปกครองที่มีต่อเด็กและความสำคัญในเรื่องสุนทรียศาสตร์ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ จากหนังสือ เอกสาร บทความและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการปลูกฝังสุนทรียศาสตร์ด้านการป้องกันอุบัติเหตุให้แก่เด็กนักเรียน

2. ทาขุณูเกี่ยวกับกรปฏิบัติกรนของผูปกครองในการปลูกฝังสุนทรียศาสตร์ด้านการป้องกันอุบัติเหตุให้แก่เด็ก โดยวิธีการสัมภาษณ์ผูปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชนและสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

3. นำขุณูที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 2 มาสร้างแบบรายการบทบาทของผู้ปกครองเกี่ยวกับการปลูกฝังสุนทรียศาสตร์ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ แล้วนำไปสอบถามความคิดเห็นจากครูผู้สอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและครูประจำห้องพยาบาลในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 ท่าน เพื่อศึกษาขอบเขตและแนวโน้มความสำคัญของบทบาทที่ผู้ปกครองควรจะต้องปฏิบัติ

4. กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามและสร้างแบบสอบถามฉบับชั่วคราวโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำหรือข้อความ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังสุนทรียศาสตร์ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการและมาตราส่วนประเมินค่า คือสอบถามว่าได้ปฏิบัติหรือไม่ได้ปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติได้ปฏิบัติในระดับใดซึ่งกำหนดความถี่ของการปฏิบัติไว้ 3 ระดับ ดังนี้

ทำเป็นประจำ หมายถึง ถ้ามีเหตุการณ์เกี่ยวกับบทบาทในการปลูกฝังสุนทรียศาสตร์ที่ถาม ได้เคยกระทำหรือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

ทำบางครั้ง หมายถึง ถ้ามีเหตุการณ์เกี่ยวกับบทบาทในการปลูกฝังสุนทรียศาสตร์ที่ถาม ได้เคยกระทำหรือปฏิบัติบ้าง บ่อยพอสมควรแต่ไม่สม่ำเสมอ

ทำนาน ๆ ครั้ง หมายถึง ถ้ามีเหตุการณ์เกี่ยวกับบทบาทในการปลูกฝังสุนิสา
ตามที่ถาม ได้เคยกระทำหรือปฏิบัติบ่อยมาก

ไม่เคยทำ หมายถึง ไม่เคยกระทำหรือไม่เคยปฏิบัติบทบาทในการปลูกฝัง
สุนิสาทามที่ถามเลย

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาในการปลูกฝังสุนิสาทำหน่วงการป้องกันอุบัติเหตุให้แก่เด็ก
ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำหรือข้อความ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้
แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

5. นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10
ท่าน พิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องของสำนวนภาษาที่ใช้ แล้วนำมาทราวง
แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในแต่ละข้อคำถาม

6. นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ไม่ได้เป็นตัวอย่างประชากร
จำนวน 60 คน แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้จริงกับ
ตัวอย่างประชากรของการวิจัยนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือราชการติดขอความร่วมมือในการวิจัย ส่งให้ผู้อำนวยการสำนัก
การศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่และครูประจำชั้นของ
โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ดังนี้
  - 3.1 ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 102 คน ผู้วิจัยไป
สัมภาษณ์ด้วยตนเอง
  - 3.2 ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาขึ้นไป จำนวน 204 คน
ผู้วิจัยใช้วิธีแจกแบบสอบถามไปกับนักเรียน โดยได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลและวิธี
การตอบแบบสอบถามแก่นักเรียนด้วย

ในการรวบรวมแบบสอบถามคืนจากผู้ปกครอง ปรากฏว่าได้รับคืนทั้งหมด 204 ฉบับ และจากการที่ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ไต่จากการฝากนักเรียนไปให้ผู้ปกครอง และแบบสอบถามที่ไต่จากการที่ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ผู้ปกครองด้วยตนเองเท่ากับ 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ

100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ทอมแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังสุขนิสัยด้านการป้องกันอุบัติเหตุให้แก่เด็กวัยประถมศึกษา ได้วิเคราะห์ดังนี้

1. ทารอยคะแนนของรายการบทบาทที่ผู้ปกครองไม่เคยปฏิบัติตามแล้วคำนวณหาค่าร้อยละเป็นรายชื่อ

2. นำรายการบทบาทที่ผู้ปกครองเคยกระทำหรือเคยปฏิบัติ ซึ่งอยู่ในรูปของมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อ โดยกำหนดค่าคะแนนไว้ดังนี้

ทำเป็นประจำ กำหนดให้ 3 คะแนน

ทำบางครั้ง กำหนดให้ 2 คะแนน

ทำนาน ๆ ครั้ง กำหนดให้ 1 คะแนน

การกำหนดความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

2.51 - 3.00 หมายความว่า ทำเป็นประจำ

1.51 - 2.50 หมายความว่า ทำบางครั้ง

1.00 - 1.50 หมายความว่า ทำนาน ๆ ครั้ง

การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ค่าเฉลี่ยหรือ } \bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหรือ S.D.} = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

(ประกอบ กรรณสูต 2525: 80-81)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบขนาดของข้อมูลการรับรู้ของตนเองในการปลูกฝัง
สุขนิสัยด้านการป้องกันอุบัติเหตุให้แก่เด็กเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ได้
เปรียบเทียบทั้งในลักษณะภาพรวมและแยกเปรียบเทียบแต่ละขนาด โดยการใช้วิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ซึ่งมีสูตร ดังนี้

$$F = \frac{MS_a}{MS_w}$$

(ประกอบ กรรณสูต 2525 : 197)

$$MS_a = \text{ค่าเฉลี่ยของผลต่างกำลังสองระหว่างกลุ่ม}$$

$$MS_w = \text{ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม}$$

เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการ
เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยการทดสอบค่า F ตามวิธีของทูกี (Tukey)

(ประกอบ กรรณสูต 2525 : 197-198) สูตร คือ $(k, f) \sqrt{MS_w / N}$

ความแตกต่างวิกฤตของทูกี $g(1 - \alpha)$

α = ระดับแห่งความมีนัยสำคัญ

k = จำนวนกลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบ

n = จำนวนตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มซึ่งเท่ากัน

f = ชั้นแห่งความเป็นอิสระของ MS_w

MS_w = ความแปรปรวนคลาดเคลื่อนหรือค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสอง
ภายในกลุ่ม

ตอนที่ 4 การศึกษาปัญหาในการปลูกฝังสุขนิสัยด้านการป้องกันอุบัติเหตุแก่นักเรียน
ชั้นประถมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่เป็นร้อยละ และเสนอในรูปแบบตารางประกอบความ
เรียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย